

TUTKINTOKOHTAINEN OPETUSSUUNITELMA

Kotien puhtaanapitopalvelu

Päivi Kemppainen

Kehittämishankeraportti
12.2006

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Kemppainen Päivi	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 31	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Tutkintokohtainen opetussuunnitelma, Kotien puhtaanapalvelut		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakoulutus		
Työn ohjaaja(t) Kolu Mari		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Opetussuunnitelman perusteissa ammatillinen osaaminen määritellään työ- ja toimintakokonaisuuksien hallinnaksi. Tämä edellyttää kaikille yhteisten ydintaitojen hallintaa, työn tavoitteiden ja merkityksen ymmärtämistä, työn perustana olevan tiedon hallintaa, työmenetelmien, työvälineiden ja – materiaalin hallintaa, työprosessien hallintaa sekä työn eettistä hallintaa.</p> <p>Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa noudatetaan kansallisen opetussuunnitelman perusteita, joka on laadittu yhdessä työelämän ja opiskelijoiden kanssa.</p> <p>Kehittämishanke kohdistuu kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkintoon, kotitalouspalvelut koulutusohjelma, kotitalousyrittäjät. Ammatillisena aineena on kotien puhtaanapito.</p> <p>Kehittämishankkeessa on kuvattu opintojen jakautuminen kolmelle vuodelle ja puhtaanapidon opetussuunnitelmat kahdelle vuodelle. Tutkintokohtaiseen opetussuunnitelmaan on sijoitettu näyttöjen ajankohta.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Tarkista yleisestä suomalaisesta asiasanastosta sen mukaiset sanat. http://vesa.lib.helsinki.fi/ysa/		
Muut tiedot Esim. Työhön kuuluvat irralliset liitteet		

Author(s) Kemppainen Päivi	Type of Publication Development project report	
	Pages 31	Language English
	Confidential ☐ Until _____	
Title Degree-specific curriculum, sanitation services of Kotis		
Degree Programme Vocational teacher training		
Tutor(s) Kolu Mari		
Assigned by		
Abstract <p>In the grounds for the curriculum the vocational know-how is defined as the control of work wholenesses and operation wholenesses. This requires the control of core skills which are common to everybody, the understanding of the objectives of the work and of significance, the control of the information which the work is based on, the control of methods of work, of tools and material, the control of work processes and the ethical control of the work.</p> <p>In degree-specific curricula grounds for the national curriculum which have been drawn up together with working life and students are observed.</p> <p>The development project is directed to the basic degree in housekeeping services and consumer services, the training programme of housekeeping services, housekeeping entrepreneur. As vocational material public sanitation of homes.</p> <p>In the development project the division of studies has been described to the three years and the curricula of the public sanitation to two years. In curriculum is the placed time of displays degree-specific.</p>		
Keywords		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	2
2. KEHITTÄMISHANKKEEN TAUSTA JA TAVOITEET	3
3. KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTUS.....	3
4. AMMATILLINEN PERUSKOULUTUS JA SEN TARKOITUS.....	5
5. KOTITALOUS- JA KULUTTAJAPALVELUJEN PERUSTUTKINTO.....	6
5.1 RAKENNE.....	6
5.2 AMMATTITUTKINNON VAATIMUKSET	6
5.3 KOTITALOUSPALVELUJEN KOULUTUSOHJELMA	7
6. OPETUSSUUNNITELMAT	7
6.1 IHMISKÄSITYS	8
6.2 TIETO- JA OPPIMISKÄSITYS.....	8
6.3 KÄSITYKSET TYÖSTÄ JA AMMATTITÄIDOSTA	10
7. OPINTOJEN JAKAUTUMINEN SEINÄJOEN AMMATTIOPPILAITOKSESSA	10
7.1 1-VUOSI	10
7.2 2-VUOSI	11
7.3 3-VUOSI	12
8. TUTKINTOKOHTAINEN OPETUSSUUNNITELMA.....	13
8.1 KOTIEN PUHTAANAPITOPALVELUT 1-VUOSI.....	13
8.2 KOTIEN PUHTAANAPITOPALVELUT 2-VUOSI.....	19
8.3 KOTIEN PUHTAANAPITOPALVELUN TYÖSSÄOPPIMINEN	24
9 POHDINTA	29
10 LÄHTEET.....	31

1. JOHDANTO

Tämän hetkisen ammatillisen koulutuksen kehittämisessä tärkeintä on työelämälähtöisyys. Sitä pyritään varmistamaan opetuksen sisällöllisillä ja menetelmällisillä ratkaisuilla. Näin ollen opetussuunnitelmien laatiminen ja kehittäminen ovat oleellinen osa ammatillisen opettajan työtä.

Opetussuunnitelman perusteet ovat lakiin verrattava normi, jota koulutuksen järjestäjä ei voi millään perusteella jättää noudattamatta. Tällä normilla varmistetaan osaltaan koulutuksellisten perusoikeuksien, tasa-arvon, opetuksellisen yhteneväisyyden ja laadun sekä oikeusturvan toteutuminen ja valtakunnallisesti yhtenevä ammattitaito.

Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteita. Tutkintokohtainen opetussuunnitelma on laadittu yhdessä työelämän ja opiskelijoiden kanssa.

Vuonna 2006 alussa voimaan astui laki ammattiosaamisen näytöistä, jotka oli otettava käytäntöön viimeistään elokuussa 2006 alkavassa koulutuksessa.

Ammattiosaamisen näytöt ovat osa opetussuunnitelman perusteiden mukaista koulutusta ja opiskelijan arviointia. Näytöt ovat työtilanteita, jotka koulutuksen järjestäjä ja työelämän edustajat yhdessä suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat. Opiskelija osoittaa käytännön työtehtävissä, miten hyvin hän on saavuttanut ammatillisten opintojen tavoitteet ja työelämän edellyttämän ammattitaidon. Näyttöjen arvioinnissa korostuvat käytännön osaaminen ja työelämän edustajien rooli.

Tässä kehittämistehtävässä olen ollut mukana suunnittelemassa tutkintokohtaista opetussuunnitelmaa kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkintoon, kotitalousyrittäjille. Samalla opetussuunnitelmiin merkittiin myös ammattiosaamisen näyttöjen toteutuminen.

2. KEHITTÄMISHANKKEEN TAUSTA JA TAVOITEET

Idea kehittämistehtävälleni tuli työnantajaltani. Työnantajani on Seinäjoen Ammattioppilaitos, joka kuuluu Seinäjoen Koulutuskuntayhtymään sen yhtenä oppilaitoksena. Työnantajan edustajana meillä toimi osastonjohtaja, joka ehdotti minulle tätä työtä kehittämistehtäväkseni.

Työn anto oli seuraavanlainen: Seinäjoen Ammattioppilaitoksen tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien päivittäminen. Lähtökohtana päivittämiseen oli ammattiosaamisen näyttöjen lisääminen opetussuunnitelmiin. Toinen lähtökohta työlle oli työelämän tiiviimpi mukaan ottaminen eli työelämän selkeytyminen ja työelämävastaavuus. Viimeksi päivitystä opetussuunnitelmiin oli tehty vuonna 2000.

Ammattiosaamisen näytöt ovat osa opetussuunnitelman perusteiden mukaista koulutusta ja opiskelijan arviointia. Näytöt ovat työtilanteita, jotka koulutuksen järjestäjä ja työelämän edustajat yhdessä suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat. Opiskelija osoittaa käytännön työtehtävissä, miten hyvin hän on saavuttanut ammatillisten opintojen tavoitteet ja työelämän edellyttämän ammattitaidon. Näyttöjen arvioinnissa korostuvat käytännön osaaminen ja työelämän edustajien rooli.

Näytöt parantavat ammatillisen koulutuksen laatua, lisäämällä koulutuksen työelämävastaavuutta, edistämällä opiskelijoiden siirtymistä koulutuksesta työelämään sekä yhtenäistämällä opiskelijoiden arviointia.

3. KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTUS

Työhön osallistuivat kaikki toimipisteemme ammatillisten aineiden opettajat, periaatteella jokainen tekee opettamiensa aineiden opetussuunnitelmat, työt aloitettiin keväällä 2005. Ohjeet saatiin johdolta, mutta mitään yhteistä linjausta asialle ei annettu. Asiasta ei keskusteltu etukäteen eikä sitä perusteltu mitenkään. Oletettiin sen olevan ihan selvää asiaa kaikille, sillä olihan opetus-

suunnitelmia työstetty toki ennenkin oppilaitoksessamme. Ohjeeksi saimme lukusuunnitelman ja näyttöjen sisällyttämisen tutkintokohtaisiin opetussuunnitelmiin.

Kaikkien oppilaitoksemme osastojen opetussuunnitelmat oli saatava yhtenäisen näköiseksi samalle lomakepohjalle, perustuen kansalliseen ammat-tiosaamisen näyttöaineiston pohjaa. Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkintoon ei tämä näyttöaineisto ollut vielä silloin valmiina. Työ oli todella vaikeaa, eikä yksinomaan vain minulle vaan kaikille meille. Kuinka jaottaa näytöt kolmelle vuodelle. Mistä opintokokonaisuudesta tehdään osanäyttö ja milloin näytetään koko opintokokonaisuuden näyttö. Työtä vaikeutti myös se, että eri opettajat tekivät eri opintojaksoja jolloin, kokonaisuudesta sopiminen oli vaikeaa. Ryhmältämme puuttui johtaja, joka oli kasannut meidät yhteen ja tehnyt yhteenvetoa kanssamme.

Aikaa työlle oli resursoitu koko osastolle 50 tuntia, joka jaettiin opintoviikkojen mukaan tasapuolisesti kaikille. Mikä tarkoitti yhtä tuntia opintoviikkoa kohden. Millään tuo aika ei riittänyt, ei minulle joka tein asiaa ensimmäisen kerran, eikä kyllä kollegoilleniakaan. Aikaa olisi pitänyt olla enempi.

Minun osuuteni olin suunnitellut yhdessä ohjaavan opettajani kanssa. Suoritin opetusharjoitteluni ensimmäisen osuuden talvella 2005 ensimmäisen vuoden opiskelijoille kuluttajatiedosta. Seurasin opetusta viikon ja pidin omat harjoitustuntini sinä aikana. Keväällä tein samaisesta aineesta tutkintokohtaisen opetussuunnitelman. Sen kevään aikana tuli oman alan valtakuunnallinen opetussuunnitelma tutuksi ja luettua moneen kertaan. Samalla minulle kyllä aukeni mitä kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto pitää sisällään ja kuinka eri aineet linkittyvät toisiinsa. Samalla sain kokonaiskäsityksen siitä ammattitaidosta mitä minulta vaaditaan että voin mahdollisemman monipuolisesti opettaa opiskelijoita. Sekä minkäläisten työtehtävien kautta vaadittava ammattitaito opiskelijoille saadaan. Ei se että teet sijaisuuksia silloin tällöin anna täysin kokonaiskäsitystä alasta eikä opetettavista aineista.

4. AMMATILLINEN PERUSKOULUTUS JA SEN TARKOITUS

Sen mukaan, mitä laissa ammatillisesta koulutuksesta (L 630/98 2§, 5§) ja valtioneuvoston päätöksessä (VnP 213/1999) on säädetty, ammatillisen peruskoulutuksen tulee antaa opiskelijalle laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin ja erikoistuneemman osaamisen ja työelämän edellyttämän ammattitaidon yhdellä tutkinnon osa-alueella siten, että hän voi tutkinnon suoritettuaan sijoittua työelämään, suoriutua alansa vaihtelevista tehtävistä myös muuttuvissa oloissa sekä kehittää ammattitaitoaan läpi elämän. Yhteistyöllä elinkeinoelämän ja työpaikkojen kanssa tulee varmistaa, että koulutus vastaa työelämän ammattitaitovaatimuksia. Koulutuksen tulee edistää työllistymistä ja mahdollisuuksia ryhtyä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi.

Näiden perusteiden mukaisesti suoritettu ammatillinen peruskoulutus sijoittuu EY:n luokituksen tasolle 3 Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden päätöksen ammatillisen koulutuksen todistusten vertailtavuudesta (85/368/ETY) ja opetusministeriön suosituksen Suomen ammatillisen koulutuksen sijoittamisesta (25.3.1998 55/330/97) mukaan.

Koulutuksen tulee kannustaa opiskelijaa harrastuksiin ja persoonallisuuden kehittämiseen sekä tukea jatko-opintovalmiuksia tarjoamalla hänelle monipuolisia vapaasti valittavia opintoja. Koulutuksessa tulee luoda avoin ja myönteinen oppimisympäristö, jossa elämäntaidot vahvistuvat ja opiskelijasta kehittyvä vastuuntuntoinen ja velvollisuuksistaan huolehtiva kansalainen ja työyhteisön jäsen.

Opetuksessa tulee kiinnittää huomiota oppimisvalmiuksiltaan ja – tavoitteiltaan erilaisiin opiskelijoihin sekä tarvittaessa kehittää tukitoimia yhteistyössä kotien ja koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Opiskelijan myönteistä yksilöllistä kehitystä ja tervettä itsetuntoa tulee tukea.

Koulutuksen tulee edistää demokratiaa, miesten ja naisten tasa-arvoa kaikilla yhteiskunnan aloilla ja yleistä tasa-arvoa työelämässä ja yhteiskunnassa. (Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto 2000, 9)

5. KOTITALOUS- JA KULUTTAJAPALVELUJEN PERUSTUTKINTO

5.1. Rakenne

Kaikkien perustutkintojen laajuus on kolme vuotta (120 opintoviikkoa). Yksi opintoviikko tarkoittaa opiskelijan 40 tunnin työpanosta, ja yksi opintovuosi 40 opintoviikkoa. (Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto 2000, 89).

Valtioneuvoston 25.2.1999 antaman päätöksen (213/99) mukaan ammatillisiin perustutkintoihin sisältyy 90 opintoviikkoa ammatillisia opintoja, joista 20 opintoviikkoa on toteutettava työssäoppimisena. Ammatillisista opinnoista voidaan opetussuunnitelman perusteissa osoittaa enintään 10 opintoviikkoa vapaasti valittaviin opintoihin. Nämä ammatillisiin opintoihin sisältyvät muut valinnaiset opinnot voivat olla ammatillisia syventäviä tai laajentavia opintoja, yhteisiä opintoja tai lukio-opintoja.

Yhteisiä opintoja on 20 opintoviikkoa. Muita vapaasti valittavia opintoja on 10 opintoviikkoa. Ne voivat olla oman alan tai muiden alojen ammatillisia opintoja, yhteisiä opintoja, jatko-opintoihin tai ylioppilastutkintoon valmentavia opintoja tai harrastustavoitteisia opintoja. Opintoihin sisältyy 1,5 opintoviikkoa opinto-ohjausta. (Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto 2000, 90).

5.2. Ammattitutkinnon vaatimukset

Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinnon suorittaneella on oltava monipuoliset valmiudet kotityöpalvelujen tuottamiseen, kuluttajaneuvontaa ja myyntiin. Tutkinnon suorittaneella on oltava käsitys erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten elinolojen, elämäntilanteiden, elintapojen ja tottumusten moninaisuudesta.

Hänen on ymmärrettävä ihmisten ravitsemuksen ja asuinympäristön yhteys hyvinvointiin ja terveyteen. Hänellä on oltava käsitys kotitalouksien kulutustottumuksista ja taloudenpidosta ja niiden vaikuttamisesta. Hänen on osattava toimia taloudellisesti, turvallisesti ja oikeudenmukaisesti. Hänellä on oltava hyvät ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidot sekä asiakaslähtöinen ja yksilöllisyyden ymmärtävä palveluote. Hänen on osattava olla työssään hieno-

tunteinen, suvaitsevainen ja erilaisuutta kunnioittava. Hänen on osattava palvella asiakkaista molemmilla kotimaisella ja yhdellä vieraalla kielellä. Hänellä on oltava vahva ympäristöasioiden ja kuluttaja-asioiden tuntemus sekä käsitys kuluttajana toimimisesta kansainvälistyvillä markkinoilla.

Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinnon suorittaneen on osattava suorittaa käytännössä erilaiset kotitaloustyöt sekä osattava palvella asiakasta ja kuluttajaryhmiä kotitalouteen liittyvissä asioissa. Lisäksi tutkinnon suorittaneella on oltava valitsemiensa opintojen perusteella kotitalouspalvelujen tuottamisen tai kuluttajaneuvonnan ja myynnin erikoistunut osaaminen. (Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto 2000, 12)

5.3 Kotitalouspalvelujen koulutusohjelma

Kotitalouspalvelujen koulutusohjelman (kotitalousyrittäjän) suorittaneen on osattava tuottaa kotien ruoka-, puhtaanapito- ja vaatehuoltopalveluja ja muita kotityöpalveluasiakkaan tarvitsemia palveluja kannattavasti. Kotitalousyrittäjällä on oltava valmiuksia itsenäiseen ammatinharjoittamiseen ja yrittäjämäiseen työskentelyyn. Hänen on osattava myydä ja markkinoida tuottamiaan palveluja yksityisille asiakkaille ja kotitalouksille tai tehdä ostopalvelusopimukseen perustuvaa kotitaloustyötä. Keskeinen merkitys on yksilöllisillä tuotteilla ja palvelu- ja ympäristöosaamisella. Kotitalousyrittäjän on osattava käyttää tuotteissaan ja palveluissaan myös suomalaisen kulttuurin ja ruokaperinteen tuntemusta. (Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto 2000, 12 -13)

6. OPETUSSUUNNITELMAT

Opetussuunnitelman perusteet ovat lakiin verrattava normi, jota koulutuksen järjestäjä ei voi millään perusteella jättää noudattamatta. Tällä normilla varmistetaan osaltaan koulutuksellisten perusoikeuksien, tasa-arvon, opetuksellisen yhteneväisyyden ja laadun sekä oikeusturvan toteutuminen ja valtakunnallisesti yhtenevä ammattitaito.

Opetussuunnitelman perusteiden normiosassa on määritelty koulutuksen tehtävä ja tavoitteet sekä tutkinnon ja koulutusohjelmien tavoitteet, tutkinnon muodostuminen, opintojen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja arviointi. Lisäksi perusteet sisältävät opiskelija-arviointia, työssäoppimista, opinto-ohjausta, erityisopetusta, maahanmuuttajien koulutusta sekä oppisopimuskoulutusta ja oppilaitoksen opetussuunnitelmaa koskevia määräyksiä. (Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto 2000, 90-91)

6.1. Ihmiskäsitys

Ihmiskäsitys on opetuksen ja kasvatuksen perusta. Opetussuunnitelmatyön lähtökohtana on se, että jokainen ihminen on arvokas ja ainutkertainen. Jokaisella on oikeus ihmisarvoiseen elämään ja ihmisarvoiseen työhön sekä tasarvoisiin mahdollisuuksiin opiskella. Ihmisen perusolemukseen kuuluu pyrkimys hyvään ja itsensä kehittämiseen. Tällainen ihmiskäsitys korostaa opiskelijan roolia aktiivisena toimijana, joka on halukas oppimaan ja kehittymään. Jokainen opiskelija on yksilö, joka haluaa tehdä myös opiskelussaan yksilöllisiä valintoja ja vaikuttaa itse omaan oppimiseensa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita yksin selviytymisen vaatimusta vaan täysimääräistä osallisuutta ja yhteistyötä. Yksilöllisyys on myös erilaisuuden hyväksymistä ja kunnioittamista sekä erilaisten oppijoiden kokemusten ja opiskelutyylien ottamista huomioon. Vastuullinen ihminen pitää huolta myös toisista ja erityisesti heistä, jotka eivät selviydy täysipainoisesti omin voimin. (Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto 2000, 91-92)

6.2. Tieto- ja oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen taustalla vaikuttavat käsitykset tiedosta ja oppimisesta. Ammatillinen osaaminen on ammattiteorian ja käytännön taitojen integroitunut kokonaisuus, joka näkyy sujuvana toimintana, käytännön taitoina ja kykynä ratkaista ongelmia työtilanteissa. Ammatillisessa toiminnassa ilmenevä tieto on monikerroksista. Siihen sisältyy tiedollinen pe-

rusta ja harjaantumisen kautta muodostunut käytännön taito. Se on myös ”äänentöntä” tietoa, tunteita, kokemuksia ja oivallusta, joiden avulla selvittää joustavasti erilaisista työtilanteista. Osaamiseen liittyviä piirteitä ovat oman osaamisensa arviointitaito, itsenäinen ongelmanratkaisukyky sekä kyky suhtautua tietoon kriittisesti ja oppia jatkuvasti uutta kokemusta hyödyntäen. Ammatissa kehittyminen ja työkäytäntöjen uudistaminen sekä työelämän muuttuvat vaatimukset edellyttävät itsearviointia- ja oppimistaitoja ja halua oppia jatkuvasti lisää, kuten elinikäisen oppimisen periaate vaatii.

Pysyvän, ajattoman tiedon rinnalla on yhä enemmän muuttuvaa tietoa. Uutta tietoa on kyettävä etsimään myös uutta tietotekniikkaa hyödyntäen. Tiedon määrän nopeasti lisääntyessä oppilaitos voi välttää vain osan tiedosta. Tällöin joudutaan tarkkaan harkitsemaan, millä perusteella opiskeltavat sisällöt valitaan ja erotetaan olennaisin.

Nykyinen oppimiskäsitys korostaa opiskelijan aktiivista roolia oman tieto- ja taitorakenteensa jäsentäjänä, tiedonhakijana, käsittelijänä ja arvioijana. Oppiminen merkitsee aikaisempien ajatus- ja toimintamallien uudelleenjärjestämistä ja täydentämistä. Opiskelijan tulee voida yhdistää uusi tieto omaan aikaisempaan tietoonsa. Ymmärrys syntyy, kun opiskelija aktiivisesti valikoi tietoa ja muodostaa käsityksensä asiasta. Omalla toiminnallaan opiskelija muo- vaa oppimisensa lopputulosta. Opiskelija on itse vastuussa oppimisestaan. Syvälinen oppiminen vaatii mahdollisuutta käsitellä oppimiskokemuksia yhdessä kokeneiden työntekijöiden ja opettajien kanssa. Opiskelija, hänen yksilölliset kokemuksensa ja yksilöllinen opiskelutyylinsä tulee ottaa huomioon ohjauksessa. Yhdessä tekeminen ja yhdessä muiden avulla oppiminen on yhä tärkeämpää, kun työ tehdään entistä useammin erilaisissa tiimeissä.

Ammatin oppiminen on kiinteästi sidoksissa työn sisältöön ja toimintaympäristöön. Opiskelu aidossa työympäristössä edistää tehokkaasti oppimista. Taitojen oppiminen edellyttää, että opiskelijalla on mahdollisuus pureutua työn sisältöön ja ammatilliseen toimintaan, jotta hän voi sisäistää työsuorituksen vaiheet ja harjaantua sujuvaan toimintaan. (Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto 2000, 92-93)

6.3. Käsitteet työstä ja ammattitaidosta

Käsitteet työstä ja ammattitaidosta ovat muuttuneet. Ammattitaidolla ymmärretään nykyisin laaja-alaisia työ- ja toimintakokonaisuuksia ja ammattitaito on yhä enemmän moniammatillista. Laaja-alaisen osaamisen rinnalle edellytetään vahvaa erikoisosaamista.

Hyvä ammattitaito ja laaja ammattisivistys merkitsevät sellaisia valmiuksia, joiden avulla opiskelijat pystyvät selviytymään alansa vaihtelevista tehtävistä, kehittämään ammattitaitoaan sekä täydentämään sitä jatkuvasti. Ammattisivistyksessä yhdistyvät vahva ammatillinen osaaminen ja yleissivistys. Se sisältää myös arvo-osaamisen ja sisäistetyn ammattietiikan, jotka auttavat ratkaisemaan toiminnan oikeutusta ammatissa, työelämässä ja yhteiskunnassa. Hyvään ammattitaitoon kuuluvat kädentaidot sekä kyky soveltaa tietoa käytännön tilanteissa. Uudistuva työelämä vaatii vastuullisuuden ohella työhön sitoutumista sekä työ- ja toimintakykyisyyttä. Työ on yhä enemmän tiimityötä ja yhdessä tekemistä, joka vaatii sosiaalista kyvykkyyttä.

Näissä opetussuunnitelman perusteissa ammatillinen osaaminen määritellään työ- ja toimintakokonaisuuksien hallinnaksi. Tämä edellyttää kaikille yhteisten ydintaitojen hallintaa, työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalin hallintaa, työprosessien hallintaa sekä työn eettistä hallintaa. Opetussuunnitelman perusteissa nämä asiat kuvataan tutkinnon, koulutusohjelmien ja opintokokonaisuuksien tavoitteissa osaamisena. Vastaavasti arviointikriteereissä osoitetaan osaamisen tasovaatimukset. (Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto 2000, 93)

7. OPINTOJEN JAKAUTUMINEN SEINÄJOEN AMMATTIOPPILAITOKSESSA

7.1 1-vuosi

Kotien ruoka ja ravitsemispalvelut	30 ov
Perusruoanvalmistus	15 ov
Tarjoilun perusteet	1 ov
Ravitsemus	2 ov
Kuluttajaosaaminen	2 ov
Kotien puhtaanapito- ja tekstiilienhuoltopalvelut	20 ov
Puhtaanapito	4 ov
Keittiön puhtaanapito	2 ov
Tekstiilienhuolto	2 ov
Vapaasti valittavat opinnot	10 ov
Vapaasti valittavat opinnot	6 ov
Yhteiset opinnot	20 ov
Yhteiset opinnot	6 ov
<hr/>	
Yhteensä	40 ov

7.2 2-vuosi

Kotien ruoka ja ravitsemispalvelut	30 ov
Perusruoanvalmistus	6 ov
- josta työssäoppien	2 ov
Ravitsemus	2 ov
Kotien puhtaanapito- ja tekstiilienhuoltopalvelut	20 ov
Puhtaanapito	4 ov
- josta työssäoppien	3 ov
Tekstiilienhuolto	2 ov
- josta työssäoppien	1 ov
Kotityöpalvelun tuottaminen	30 ov

Sisustaminen	2 ov
Asiakkaan kohtaaminen	5 ov
- josta työssäoppien	2 ov
Ammatillinen valinnainen	10 ov
Pitopalvelu	10 ov
Vapaasti valittavat opinnot	10 ov
Vapaasti valittavat opinnot	1 ov
Yhteiset opinnot	20 ov
Yhteiset opinnot	8 ov
<hr/>	
Yhteensä	40 ov

7.3 3-vuosi

Kotien ruoka ja ravitsemispalvelut	30 ov
Kansainväliset ateriat	2 ov

Kotien puhtaanapito – ja tekstiilienhuoltopalvelut 20 ov

Puhtaanapito	4 ov
- josta työssäoppien	3 ov
Tekstiilienhuolto	2 ov
- josta työssäoppien	1 ov

Kotityöpalvelujen tuottaminen 30 ov

Asiakkaan kohtaaminen	1 ov
Ateriapalvelut	14 ov
- josta työssäoppien	6 ov
Kotityöpalvelut yritystoimintana	6 ov
- josta työssäoppien	2 ov

Ammattialan englanti ja ruotsi	2 ov
Vapaasti valittavat opinnot	10 ov
Vapaasti valittavat opinnot	3 ov
Yhteiset opinnot	20 ov
Yhteiset opinnot	6 ov
<hr/>	
Yhteensä	40 ov

8. TUTKINTOKOHTAINEN OPETUSSUUNNITELMA

8.1 Kotien puhtaanapitopalvelut 1-vuosi

Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto

Kotitalouden koulutusohjelma. kotitalousyrittäjä

Kotien puhtaanapito- ja tekstiilienhuoltopalvelut 20 ov

Puhtaanapito 1, 4 ov.

Sedu/Seaol, Talouskouluopinnoilla luetaan hyväksi 2 ov

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelijan on osattava suorittaa kotien ylläpito- ja perussiivous tarkoituksenmukaisia menetelmiä käyttäen taloudellisesti ja tehokkaasti.

Opiskelijan on tunnettava asuintilojen lattia-, seinä- ja kalustemateriaalit sekä niiden ominaisuudet ja osattava tunnistaa ne puhdistettavassa kohteessa.

Opiskelijan on tunnettava ja osattava analysoida erilaiset liat, niin että hän pystyy arvioimaan niiden poistamistarpeen ja –keinot.

Opiskelijan on ymmärrettävä puhdistustapahtumassa vaikuttavat kemialliset ja fysikaaliset tekijät ja osattava ottaa ne huomioon työssään.

Opiskelijan on osattava valita tarkoituksenmukaiset puhdistus-, suoja- ja hoitoaineet erilaisten kohteiden siivoukseen ja erilaisten tekstiilien puhdistukseen.

Opiskelijan on osattava käyttää tavanomaisia ylläpito- ja perussiivouksen välineitä ja koneita. Opiskelijan on osattava puhdistaa siivouslaitteet ja –välineet.

Opiskeltavat sisällöt: Likatyytit ja puhtaustasot, puhdistustapahtuma, siivousmenetelmät, kodeissa käytettävät puhdistus-, suoja- ja hoitoaineet, siivousvälineet ja -koneet, sekä pinta- ja kalustemateriaalit.

Toteuttamistapa

Luokkaopetus, harjoitustehtävät ja käytännön työskentely oppilaitoksessa. Itsenäiset harjoitustehtävät kotona ja liikkeissä.

Oppimista syvennetään asiakkaiden kodeissa tapahtuvissa käytännön työtehtävissä.

Kirja: Leander, M., Purontaus, S. Pöyliö, M. ja Sipilä, K. Ruokaa ja puhtautta. Kyllä hoituu. WSOY: Helsinki.

Lisäksi käytetään alan lehtiä ja opettajan antamia materiaaleja.

Arviointitapa

Kokeet. Toteutustapa valitaan ryhmän kanssa, esim. teoriakoe, suullinen koe, ryhmä- tai parikoe.

Harjoitustehtävät, opiskelijan työtaidot ja itsearviointi.

Opettaja kerää opiskelijoilta opintojakson aikana palautetta. Opettajan itsearviointi. Opetuksen ja ohjauksen muuttaminen tarvittaessa.

Opintokokonaisuuden osanäyttö annetaan toisen vuoden työssäoppimisen yhteydessä.

Koko opintokokonaisuuden ammattiosaamisen näyttö annetaan kolmannen vuoden työssäoppimisen yhteydessä.

Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Tyydyttävä 1: Valitsee oikean puhdistusmenetelmän tunnistamalleen likatyyppille I. kuivan, nihkeän tai kostean pyyhinnän. Valitsee yleispuhdistusaineen tavanomaisen lian poistamiseen ja desinfioivan puhdistusaineen mahdollisen mikrobilian poistamiseen. Ylläpito puhdistaa muovi- ja puulattiat sekä keraamisen laatan. Käyttää pöly-, matto- ja rikkaimuria käyttöohjeen mukaan. Kokoaa ja käyttää ohjattuna pölyn- ja vedenimuria, vesi-imuria ja lattianhoitokonetta. Puhdistaa ja huoltaa ohjattuna edellä mainitut koneet.

Hyvä 3: Valitsee oikeat puhdistusaineet kodin pintojen ja tekstiilien puhdistamiseen ottaen huomioon lika, sen määrä, laatu ja pintaan tai tekstiiliin kiinnittyneisyys. Ottaa puhdistusainetta ja mekaniikkaa valitessaan huomioon myös pinnan ja tekstiilin mekaanisen ja kemiallisen kestävyuden. Käyttää puhdistusaineen vaikutusaikaa kiinnittyneen lian irrottamiseksi pinnalta. Käyttää sopivasti vettä ja veden lämpöä ottaen huomioon lian kiinnittyneisyyden pintaan sekä käytettävän puhdistusaineen. Käyttää siivousvälineistä lattiankuivainta, lattiamoppia, rikkalapiota ja harjaa, pesuharjoja, hankauspesintä, ikkunanpesintä ja -kuivainta sekä pölyn-, matto- ja rikkaimuria, ikkunanpesukonetta, lattianhoitokonetta ja yhdistelmäkonetta. Puhdistaa lattiankuivaimen, moppien lankaosat ja moppiliinat, rikkalapion ja harjan, pesuharjat ja hankauspesimen levyt sekä ikkunanpesuvälineet. Säilyttää siivousvälineet oikein. Puhdistaa pölynimurin, vaihtaa pölypussin ja –suodattimen. Puhdistaa ikkunanpesukoneen, lattianhoitokoneen ja yhdistelmäkonetta sekä ladata akkukäyttöiset koneet käytön jälkeen.

Kiitettävä 5: Valitsee oikeat puhdistusaineet kodin pintojen ja tekstiilien puhdistamiseen ottaen huomioon lika, sen määrä, laatu ja pintaan tai tekstiiliin kiinnittyneisyys. Puhdistusaineen valinnassa ottaa huomioon myös pinnan tai tekstiilien kemiallisen ja mekaanisen kestävyuden. Käyttää työssään puhdistusaineliuksen vaikutusaikaa kiinnittyneen lian irrottamiseksi pinnoilta. Käyt-

tää lattiankuivainta, lattiamoppia, rikkalapiota ja harjaa, pesuharjoja, hankauspesintä, ikkunanpesintä ja -kuivainta sekä pölynimuria, ikkunanpesukonetta, höyrypesintä, lattianhoitokonetta ja yhdistelmäkonetta. Puhdistaa moppien lankaosat tai moppiliinat, lattiankuivaimen, rikkalapion ja harjan, pesuharjat ja hankauspesimen levyt sekä ikkunanpesuvälineet. Puhdistaa pölynimurin, vaihtaa pölypussin ja – suodattimien. Puhdistaa ikkunanpesukoneen, höyrypesimen, lattianhoitokoneen ja yhdistelmäkonetta sekä ladata akkukäyttöiset koneet käytön jälkeen. Säilyttää siivousvälineet ja koneet oikein.

Työprosessin hallinta

Tyydyttävä 1: Suorittaa ohjattuna kotien ylläpito- ja perussiivousta.

Hyvä 3: Suunnittelee ja suorittaa kotien ylläpito- ja perussiivousta niin, että puhtaustasotavoitteet, taloudellisuus ja tehokkuus toteutuvat.

Kiitettävä 5: Suunnittelee ja toteuttaa kotien ylläpito- ja perussiivousta niin, että puhtaustaso tavoitteet, taloudellisuus ja tehokkuus toteutuvat. Ryhmittelee siivoustyöt päivittäin, viikoittain, kuukausittain ja vuosittain tehtäviin töihin niin, että tarkoituksenmukainen puhtaustaso toteutuu asiakkaan puhtaustasotavoitteet huomioon ottaen.

Työn perustana olevan tiedon hallinta

Tyydyttävä 1: Tuntee asuintilojen lattiamateriaaleista puun, muovin ja keraamisen laatan. Tietää niiden käyttö- ja hoito-ominaisuuksista ja tunnistaa nämä materiaalit puhdistettavassa kohteessa. Tuntee asuintilojen seinämateriaaleista betonin ja levyn, tapetin sekä keraamisen laatan ja puun. Tuntee asuintilojen kalustemateriaaleista muovin, puun, nahka- ja tekstiilikalusteen. Tietää em. käyttö- ja puhdistusominaisuuksia ja tunnistaa nämä materiaalit puhdistettavassa kohteessa. Tunnistaa kuivan irtolian, roskat, märän irtolian, pintaan kiinnittyneen vesiliukoisen lian sekä mahdollisen mikrobilian ja osaa poistaa nämä liat kodeissa ja kodinomaisissa tiloissa.

Hyvä 3: Tuntee asuintilojen lattiamateriaaleista puu- ja parkettilattian, laminaattilattian, muovimaton, keraamisen laatan ja tiililattian; tietää niiden käyttö- ja hoito-ominaisuudet ja tunnistaa nämä materiaalit puhdistettavassa kohteessa. Tuntee asuintilojen seinämateriaaleista maalatun betonin ja lastulevyn, erilaiset tapetit sekä keraamisen laatan ja panelin. Tuntee asuintilojen kalustemateriaaleista lakatun, maalatun, muovilaminaatin, nahka- ja tekstiilikalusteen, lasin, saniteettiposliinin ja ruostumattoman teräksen. Tietää em. käyttö- ja puhdistusominaisuudet ja tunnistaa nämä materiaalit puhdistettavassa kohteessa.

Tunnistaa kodeissa ja kodinomaisissa tiloissa esiintyvät likaryhmät, ja osaa valita niille oikean puhdistusmenetelmän ja -aineen. Tunnistaa vaarallista, haitallista, häiritsevää ja hyväksyttävää likaa. Tietää puhdistustapahtumassa vaikuttavat tekijät: kemia, mekaniikka, lämpö, aika ja vesi. Osaa siivousaineiden pH-aulukon.

Kiitettävä 5: Tuntee asuintilojen lattiamateriaaleista puu- ja parkettilattian, muovilaminaatin, muovimaton, korkkilaatan, keraamisen laatan ja tiililattian; tietää niiden käyttö- ja hoito-ominaisuudet ja tunnistaa nämä materiaalit puhdistettavassa kohteessa. Tuntee asuintilojen seinämateriaaleista maalatun betonin ja lastulevyn, erilaiset tapetit sekä keraamisen laatan ja panelin. Tuntee asuintilojen kalustemateriaaleista lakatun täyspuu- ja viilutetun kalusteen, muovilaminaatin, nahka- ja tekstiilikalusteen, lasin, saniteettiposliinin, valumarmorin sekä ruostumattoman teräksen ja luonnonkivestä marmorin ja graniitin. Tietää em. käyttö- ja puhdistusominaisuudet ja tunnistaa nämä materiaalit puhdistettavassa kohteessa.

Tunnistaa kodeissa ja kodinomaisissa tiloissa esiintyvät likaryhmät, ja osaa valita niille oikean puhdistusmenetelmän ja -aineen. Tunnistaa vaarallista, haitallista, häiritsevää ja hyväksyttävää likaa. Tietää puhdistustapahtumassa vaikuttavat tekijät: kemia, mekaniikka, lämpö, aika ja vesi. Osaa siivousaineiden pH-aulukon. Tunnistaa puhdistusaineissa olevat tehoaineet ja tietää niiden merkityksen puhdistustapahtumassa.

Työturvallisuuden hallinta

Tyydyttävä 1: Käyttää suojakäsineitä ja tietää veritahrojen vaarallisuuden. Lukee puhdistusaineen käyttöohjeen. Noudattaa ohjattuna siivouskoneiden käyttöohjeita. Työskentelee sähköturvallisesti. Ilmoittaa rikkoutuneesta laitteesta esimiehelleen tai opettajalle.

Hyvä 3: Käyttää suojakäsineitä. Tietää veritahrojen vaarallisuuden ja osaa poistaa ne oikein. Lukee puhdistusaineiden käyttöohjeen ja huomioi käyttöturvallisuuden puhdistusaineiden käytössä. Lukee ja noudattaa siivouskoneiden käyttöohjeita. Työskentelee ergonomisesti. Työskentelee sähköturvallisesti. Ilmoittaa rikkoutuneista laitteista esimiehelleen tai opettajalle.

Kiitettävä 5: Käyttää suojakäsineitä tarkoituksenmukaisesti. Tietää veritahrojen vaarallisuuden ja osaa poistaa ne oikein. Tietää ja tulkitsee oikein käyttöturvallisuustiedotteen. Lukee puhdistusaineiden käyttöohjeen ja huomioi käyttöturvallisuuden puhdistusaineiden käytössä. Lukee ja noudattaa siivouskoneiden käyttöohjeita. Työskentelee ergonomisesti ja ergonomiiaa edistäen. Työskentelee sähköturvallisesti varoen myös veden ja sähkön samanaikaisuutta sekä koneiden vaurioitumista. Ilmoittaa rikkoutuneista laitteista esimiehelleen tai opettajalle.

Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen

Tyydyttävä 1: Työskentelee asiakkaiden kodeissa asiakasta ja hänen kotiaan kunnioittaen. Löytää alan tietoa ammattilehdistä.

Hyvä 3: Työskentelee yhteistyössä omassa ryhmässään. Työskentelee asiakkaiden kodeissa asiakasta ja hänen kotiaan kunnioittaen. Neuvoo ja opastaa asiakasta puhdistusaineiden, siivousvälineiden ja menetelmien valinnassa sekä käytössä. Löytää alan tietoa internettiä, lehtiä ja kirjastoa apuna käyttäen.

Kiitettävä 5: Työskentelee omassa ryhmässään ryhmän yhteistyötä edistäen. Työskentelee asiakkaiden kodeissa soveltaen työskentelyään asiakasta ja hänen kotiaan kunnioittaen. Neuvoo ja opastaa yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutuksessa asiakasta puhdistusaineiden, siivousvälineiden ja menetelmien valinnassa sekä käytössä. Löytää luotettavaa alan tietoa internettiä, lehtiä ja kirjastoa apuna käyttäen.

Yhteiset painotukset

Tyydyttävä 1: Annostelee puhdistusaineen.

Hyvä 3: Käyttää puhdistusaineita kestävän kehityksen periaatteita noudattaen. Valitsee puhdistusaineet oikein suhteessa poistettavaan likaan: ei valitse turhan voimakkaita puhdistusaineita (pH) eikä käytä turhaan desinfiioivia puhdistusaineita. Annostelee puhdistusaineen. Käyttää tarkoituksenmukaista siivousmenetelmää. Valitsee kestäviä ja monikäyttöisiä siivousvälineitä ja -koneita sekä käyttää, puhdistaa ja huoltaa niitä.

Kiitettävä 5: Valitsee ja käyttää puhdistusaineita kestävän kehityksen periaatteita noudattaen. Valitsee puhdistusaineet oikein suhteessa poistettavaan likaan: ei valitse turhan voimakkaita puhdistusaineita (pH) eikä käytä turhaan desinfiioivia puhdistusaineita. Annostelee tarkasti puhdistusaineen ja tekee sopivan määrän käyttöliuosta työkohteeseen nähden. Käyttää tarkoituksenmukaista siivousmenetelmää säästämällä puhdistusainetta ja vettä. Valitsee kestäviä ja monikäyttöisiä siivousvälineitä ja -koneita sekä käyttää, puhdistaa ja huoltaa niitä huolellisesti. Huomioi pintamateriaalien ympäristövaikutukset.

8.2 Kotien puhtaanapitopalvelut 2-vuosi

Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto

Kotitalouspalvelujen koulutusohjelma, Kotitalousyrittäjä

Kotien puhtaanapito- ja tekstiilienhuoltopalvelut 20 ov.

Puhtaanapito 2-vuosi (1ov + to 3ov = 4 ov)

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelijan on osattava huolehtia kotien puhtaudesta ja viihtyisyydestä sekä ymmärrettävä asuinympäristön puhtauden, esteettisyyden ja viihtyisyyden vaikutus ihmisen hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen.

Opiskelijan on osattava ottaa työssään ja valinnoissaan huomioon erilaiset puhtaustasoon, materiaaleihin ja aineisiin liittyvät yliherkkyydet.

Opiskelijan on osattava puhdistaa, hoitaa ja suojata lattia-, seinä-, kaluste-, ja muita pintamateriaaleja niiden ominaisuuksien edellyttämällä tavalla.

Opiskelijan on ymmärrettävä ergonomisen työskentelyn vaikutus työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen.

Opiskelijan on osattava valita työvälineensä, -menetelmänsä ja -asentonsa niin, että ne kuormittavat elimistöä mahdollisimman vähän.

Opiskelijan on osattava käyttää työssään ergonomisia apuvälineitä.

Opiskeltavat sisällöt:

- asiakaslähtöisen kodinhoitotyön suunnittelu ja toteutus erilaisissa olosuhteissa
- kotien ylläpito- ja perussiivouksen toteuttaminen
- taloudellinen ja vastuullinen toiminta
- ergonominen ja turvallinen työskentely kodinhoitotyössä

Toteuttamistapa

Luokkaopetus, harjoitustehtävät.

Oppimista syvennetään asiakkaiden kodeissa tapahtuvissa käytännön tehtävissä.

Arviointitapa

Kirjallinen koe

Läsnäolo- ja tuntiaktiivisuus

Jatkuva näyttö, näyttö käytännön taidoista

Itsearviointi.

Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Tyydyttävä 1: Käyttää työn edellyttämiä työvälineitä ja koneita oikein.

Hyvä 3: Käyttää tekemänsä työsuunnitelman edellyttämiä työvälineitä ja koneita oikein.

Kiitettävä 5: Käyttää tekemänsä työsuunnitelman edellyttämiä työvälineitä ja koneita monipuolisesti.

Työprosessin hallinta

Työn perustana olevan tiedon hallinta

Tyydyttävä 1: Valitsee oikean siivousmenetelmän sekä menetelmän mukaiset puhdistusaineet ja välineet siivottavan tilan likaisuuden mukaan.

Hyvä 3: Arvioi siivottavan tilan puhdistustarpeen tilan likaisuuden mukaan. Valitsee siivoustarvearvionsa perusteella oikeat siivousmenetelmät, välineet ja puhdistusaineet. Osaa huolehtia kotien puhtaudesta ja viihtyisyydestä. Tietää terveellisen huoneilman ominaisuudet, kuten sopivan lämpötilan, kosteuden ja ilmanvaihdon ja ymmärtää niiden vaikutuksen ihmisen hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Tietää, mitä huoneilman epäpuhtaudet, kuten huonepöly, eläinpöly ja tupakansavu vaikuttavat terveyteen. Tietää huonetilojen tuohyönteisistä ainakin pölypunkin ja tietää, millä keinolla tätä tuhotaan. Osaa valita hajustamattoman puhdistusaineen allergia- ja astma- tai tuoksuille yliherkän henkilön kotia siivotessaan

Kiitettävä 5: Arvioi siivottavan tilan puhdistustarpeen tilan likaisuuden mukaan. Valitse siivoustarvearvionsa perusteella oikeat siivousvälineet ja puhdistusaineet. Toteuttaa työn pintamateriaalien ja niiden ominaisuuksien edellyttämien menetelmin ja välinein. Tietää terveellisen huoneilman ominaisuudet, kuten sopivan lämpötilan, kosteuden ja ilmanvaihdon ja ymmärtää niiden vaikutuksen ihmisen hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Tietää, miten huoneilman epäpuhtaudet kuten huonepöly, eläinpöly ja tupakansavu vaikuttavat ihmisen terveyteen. Tietää sisätilojen tuholaisista pölypunkin ja sokeritoukan ja ruokavarastojen tuholaisista rohmukuoriaisen ja sokerimuurahaisen ja on perehtynyt näiden tuholaisien torjuntakeinoihin. Tietää puhtaan, esteettisen ja viihtyisän asuinympäristön positiivisen vaikutuksen ihmisen hyvinvoinnille ja motivoituu pitämään yllä siisteyttä. Osaa muuntaa siivoustiheyksiä, -menetelmiä ja ainevalintoja siivotessaan astma- tai allergiakoteja. Osaa valita hajustamattoman puhdistusaineen allergia- ja astma- tai tuoksuille yliherkän henkilön kotia siivotessaan.

Työturvallisuuden hallinta

Tyydyttävä1: Käyttää tarvittavaa suojavaatetusta, kuten työpukua ja -jalkineita sekä suojakäsineitä ja -esiliinaa. Käyttää kemiallisia aineita turvallisesti ohjeiden mukaan ja tarvittaessa asianmukaisia suojaimeja. Tietää mitä tarkoitetaan ergonomialla. Osaa työskennellä ergonomisesti. Osaa valita työmenetelmänsä oikein suhteessa poistettavaan likaan käyttämättä liian raskaita työmenetelmiä. Osaa valita työmenetelmiin mahdollisimman ergonomisen ja kevyen työvälineen. Harrastaa taukovoimistelua. Harrastaa vapaa-aikanaan liikuntaa ja ylläpitää hyvää työkykyä. Osaa käyttää työssään sopivan pituisia välineenvarsia esim. ikkunoiden ja muiden pystypintojen puhdistamisessa. Osaa säätää käyttämänsä työvälineen varren oikean mittaiseksi. Osaa työskennellä dynaamisesti välttämällä lihasten jännittymistä ja rasittamista.

Hyvä 3: Käyttää tarvittavaa suojavaatetusta, kuten työpukua ja -jalkineita sekä suojakäsineitä ja – esiliinaa. Käyttää kemiallisia aineita turvallisesti ohjeiden mukaan ja tarvittaessa asianmukaisia suojaimeja. Tietää mitä tarkoitetaan ergonomialla. Osaa työskennellä ergonomisesti. Osaa valita työmenetelmänsä

oikein suhteessa poistettavaan likaan käyttämättä liian raskaita työmenetelmiä. Osaa valita työmenetelmiin mahdollisimman ergonomisen ja kevyen työvälineen. Harrastaa taukovoimistelua. Harrastaa vapaa-aikanaan liikuntaa ja ylläpitää hyvää työkykyä. Osaa käyttää työssään sopivan pituisia välineenvarsia esim. ikkunoiden ja muiden pystypintojen puhdistamisessa. Osaa säätää käyttämänsä työvälineen varren oikean mittaiseksi. Osaa työskennellä dynaamisesti välttäen lihasten jännittymistä ja rasittamista.

Kiitettävä 5: Käyttää tarvittavaa suojavaatetusta, kuten työpukua ja -jalkineita sekä suojakäsineitä ja -esiliinaa. Käyttää kemiallisia aineita turvallisesti ohjeiden mukaan ja tarvittaessa asianmukaisia suojaimia. Osaa työskennellä ergonomisesti. Tietää, mitä staattinen ja dynaaminen lihastyö ja osaa työskennellä dynaamisesti välttäen lihasten jännittymistä ja rasittumista. Tietää, mitkä ovat työ- ja toimintakyvyn osa-alueet eli fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky ja pyrkii kaikin tavoin pitämään yllä hyvää työkykyä näillä kaikilla kolmella osa-alueella.

Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen

Tyydyttävä 1: Osaa ottaa vastaan palautetta asiallisesti. Työskentelee asiakkaan kodeissa asiakasta ja hänen kotiaan kunnioittaen.

Hyvä 3: Osaa ottaa vastaan palautetta asiallisesti. Muuttaa toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Työskentelee yhteistyössä omassa ryhmässään. Työskentelee asiakkaiden kodeissa asiakasta ja hänen kotiaan kunnioittaen. Neuvoa ja opastaa asiakasta puhdistusaineiden, siivousvälineiden ja menetelmien valinnassa ja käytössä.

Kiitettävä 5: Työskentelee omassa ryhmässään ryhmän yhteistyötä edistäen. Työskentelee asiakkaiden kodeissa soveltaen työskentelyään asiakasta ja hänen kotiaan kunnioittaen. Neuvoa ja opastaa yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutuksessa asiakasta puhdistusaineiden, siivousvälineiden ja menetelmien valinnassa sekä käytössä. Osaa ottaa palautetta vastaan asiallisesti. Lisäksi

pyytää omaehtoisesti palautetta työstään. Muuttaa toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

Yhteiset painotukset

Tyydyttävä 1: Valitsee tuoteselosteen perusteella ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia pesu- ja puhdistusaineita. Lajittelee ja kierrättää kotitalousjätteet.

Hyvä 3: Valitsee tuoteselosteen perusteella ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia pesu- ja puhdistusaineita. Valitsee ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia työmenetelmiä. Lajittelee ja kierrättää kotitalousjätteet.

Kiitettävä 5: Valitsee tuoteselosteen perusteella ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia pesu- ja puhdistusaineita. Valitsee ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia työmenetelmiä. Lajittelee ja kierrättää kotitalousjätteet.

8.3 Kotien puhtaanapitopalvelun työssäoppiminen

Kotitalous- ja kuluttajapalvelun perustutkinto
Kotitalouspalvelujen koulutusohjelma, Kotitalousyrittäjä
Kotien puhtaanapito- ja tekstiilienhuoltopalvelut 20 ov.
Puhtaanapito 2-vuosi, työssäoppiminen 3 ov.

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelijan on osattava siivota asuintiloja erilaisissa kodeissa ottaen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon asiakkaan tarpeet ja toiveet, käytettävissä olevan ajan ja välineistön sekä asiakkaan puhtaustasotavoitteet ja vaatimukset.

Opiskelijan on osattava arvioida erilaisten ihmisten ja tilojen edellyttämää puhtaustasoa ja osattava suunnitella omaa toimintaansa sen perusteella.

Opiskelijan on osattava kunnioittaa asiakkaan henkilökohtaisia käsityksiä asuintilojensa puhtaudesta, sisustuksesta ja järjestyksestä.

Opiskelijan on ymmärrettävä vastuunsa asiakkaan omaisuudesta ja pyrittävä välttämään sen vahingoittumista.

Opiskelijan on osattava soveltaa työ- ja tuoteturvallisuutta koskevia säädöksiä puhdistustyössä ja puhdistusaineiden käytössä.

Opiskelijan on osattava soveltaa sähköturvallisuusmääräyksiä kodinhoitotyönsään.

Opiskelijan on osattava käyttää työssään ergonomisia apuvälineitä.

Opiskelijan on ymmärrettävä ergonomisen työskentelyn vaikutus työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen.

Opiskelijan on osattava arvioida omaa työskentelyään ja työnsä tulosta sekä kerätä ja käsitellä asiakaspalautetta. Hänen on osattava aktiivisesti kehittää toimintaansa.

Opiskeltavat sisällöt:

- asiakaslähtöisen kodinhoitotyön suunnittelu ja toteutus erilaisissa olosuhteissa
- kotien ylläpito- ja perussiivouksen toteuttaminen
- taloudellinen ja vastuullinen toiminta
- ergonominen ja turvallinen työskentely kodinhoitotyössä

Toteuttamistapa: Työssäoppien

Arviointitapa

Oppimispäiväkirja, työssäoppimistehtävät, työssäoppimisen arviointi kolmikantaperiaatteella

Osanäyttö

Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Tyydyttävä: Käyttää työsuunnitelman edellyttämiä työvälineitä ja koneita oikein.

Hyvä 3: Käyttää tekemänsä työsuunnitelman edellyttämiä työpaikan välineitä ja koneita oikein.

Kiitettävä 5: Käyttää tekemänsä työsuunnitelman edellyttämiä työpaikan työvälineitä ja koneita monipuolisesti

Työprosessin hallinta

Tyydyttävä 1: Tekee sekä ylläpito- että perussiivouksen saamansa työsuunnitelman mukaisesti. Puhdistaa käyttämänsä välineet, laitteet, koneet ja laittaa ne paikoilleen. Lajittelee jätteet toimintaohjeiden mukaan.

Hyvä 3: Tekee toteutuskelpoisen työsuunnitelman sekä ylläpito- että perussiivoukselle. Ajoittaa työtehtävät keskenään tarkoituksenmukaisesti. Tekee sekä ylläpito- että perussiivouksen laatimansa suunnitelman mukaisesti. Työskentelee huolellisesti kohtuullisessa ajassa. Puhdistaa käyttämänsä välineet, laitteet ja koneet ja laittaa ne paikoilleen. Lajittelee jätteet toimintaohjeen mukaan. Arvioi siivoustyön lopputulosta ja omaa työskentelyään.

Kiitettävä 5: Tekee toteutuskelpoisen työsuunnitelman sekä ylläpito- että perussiivoukselle. Ajoittaa työtehtävät keskenään joustavasti ja tehokkaasti. Työskentelee huolellisesti kohtuullisessa ajassa. Puhdistaa käyttämänsä välineet, laitteet ja koneet ja laittaa ne paikoilleen. Lajittelee jätteet toimintaohjeen

mukaan. Arvioi siivoustyön tulosta ja omaa työskentelyään. Esittää oman näkemyksensä siitä, miten voisi kehittää työskentelyään.

Työn perustana olevan tiedon hallinta

Tyydyttävä 1: Valitsee oikean siivousmenetelmän sekä menetelmän mukaiset puhdistusaineet ja välineet siivottavan tilan likaisuuden mukaan.

Hyvä 3: Osaa valita hajustamattoman puhdistusaineen allergia- ja astma- tai tuoksuille yliherkän henkilön kotia siivotessaan. Tietää puhtaustasovaatimukset erilaisissa huonetiloissa, kuten eteis-, oleskelu-, makuu-, keittiö-, WC- ja pesutiloissa ja osaa suunnitella siivoustiheydet sen perusteella asiakkaan toiveet huomioon ottaen.

Kiitettävä 5: Osaa muuntaa siivoustiheyksiä, -menetelmiä ja ainevalintoja siivotessaan astma- tai allergiakoteja. Osaa valita hajustamattoman puhdistusaineen allergia- ja astma- tai tuoksuille yliherkän henkilön kotia siivotessaan. Tietää puhtaustasovaatimukset erilaisissa huonetiloissa, kuten eteis-, oleskelu-, makuu-, keittiö-, WC- ja pesutiloissa ja osaa suunnitella siivoustiheydet sen perusteella asiakkaan toiveet huomioon ottaen. Osaa ottaa huomioon asiakkaan iän, terveydentilan ja erilaisten kulttuurien puhtaustasovaatimuksiin.

Työturvallisuuden hallinta

Tyydyttävä 1: Käyttää ammattityössä tarvittavaa suojavaatetusta, kuten työpukua ja -jalkineita sekä suojakäsineitä ja -esiliinaa. Käyttää kemiallisia aineita turvallisesti ohjeiden mukaan ja tarvittaessa asianmukaisia suojaimia. Noudattaa koneiden ja aineiden käyttöohjeita. Vaihtelee työasentoja ja -liikkeitä ja käyttää työtä keventäviä välineitä.

Hyvä 3: Käyttää ammattityössä tarvittavaa suojavaatetusta, kuten työpukua ja -jalkineita sekä suojakäsineitä ja -esiliinaa. Käyttää kemiallisia aineita turvallisesti ohjeiden mukaan ja tarvittaessa asianmukaisia suojaimia. Noudattaa ko-

neiden ja aineiden käyttöohjeita. Vaihtelee työasentoja ja -liikkeitä ja käyttää työtä keventäviä välineitä.

Kiitettävä 5: Käyttää ammattityössä tarvittavaa suojavaatetusta, kuten työpu-kua ja -jalkineita sekä suojakäsineitä ja -esiliinaa. Käyttää kemiallisia aineita turvallisesti ohjeiden mukaan ja tarvittaessa asianmukaisia suojaimeja. Noudat-taa koneiden ja aineiden käyttöohjeita. Vaihtelee työasentoja ja -liikkeitä ja käyttää työtä keventäviä välineitä. Valitsee työvälineitä, -menetelmiä ja -asentoja, jotka kuormittavat elimistöä mahdollisimman vähän. Ilmoittaa työpai-kalla havaitsemistaan työturvallisuutta koskevista epäkohdista.

Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen

Tyydyttävä 1: Osattava ottaa vastaan palautetta asiallisesti.

Hyvä 3: Osaa vastaanottaa palautetta ja oppii korjaamaan puutteellisesti tai huonosti tehdyn työn. Ymmärtää toimivansa asiakkaan kodissa asiakkaan ehdoilla tämän toiveet ja odotukset huomioon ottaen.

Kiitettävä 5: Oppii tarkastelemaan työnsä tuloksia kriittisesti ja korjaamaan puutteellisesti tai huonosti tehdyn työn. Oppii kysymään asiakastyytyväisyyttä säännöllisesti saadakseen palautteen työstään. Osaa vastaanottaa palautetta. Toiminta asiakkaan kodissa on hienotunteista ja toisen ihmisen kotia kunnioittavaa. Ymmärtää toimivansa asiakkaan kodissa asiakkaan ehdoilla tämän toiveet ja odotukset huomioon ottaen.

Yhteiset painotukset

Tyydyttävä 1: Valitsee tuoteselosteen perusteella ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia pesu- ja puhdistusaineita. Lajittelee ja kierrättää kotitalousjätteet. Noudattaa työpaikan työsuojeluohjeita sekä sähkö- ja tuoteturvallisuutta koskevia ohjeita koneita ja puhdistusaineita käyttäessään.

Hyvä 3:Laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta: on huolellinen työskentelys-sään eikä huolimattomuudella aiheuta vahinkoa asiakkaan omaisuudelle. Va-litsee tuoteselosteen perusteella ympäristöä mahdollisimman vähän kuormit-tavia pesu- ja puhdistusaineita. Lajittelee ja kierrättää kotitalousjätteet. Nou-

dattaa työpaikan työsuojeluohjeita sekä sähkö- ja tuoteturvallisuutta koskevia ohjeita koneita ja puhdistusaineita käyttäessään.

Kiitettävä 5: Laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta: on huolellinen työskentelyssään eikä huolimattomuudella aiheuta vahinkoa asiakkaan omaisuudelle. Vahingon sattuessa osaa neuvotella asiakkaan kanssa vahingonkorvauksesta. Valitsee tuoteselosteen perusteella ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia pesu- ja puhdistusaineita. Lajittelee ja kierrättää kotitalousjätteet. Noudattaa työpaikan työsuojeluohjeita sekä sähkö- ja tuoteturvallisuutta koskevia ohjeita koneita ja puhdistusaineita käyttäessään.

9 POHDINTA

Olen aina sanonut että kaikella on tarkoituksensa. Syksyllä 2005 kun koulut alkoivat, ohjaava opettajani siirtyi opinto-ohjaajaksi ja minä hänen tilalleen päätoimiseksi opettajaksi. Kuinka helppoa oli nyt astua tehtävääni kun keväällä olin sisäistänyt alani opetussuunnitelman. Tunsin nyt paremmin koko tutkinnon laajuuden ja opetettavieni aineiden kokonaisuus oli hallinnassani sekä osasin peilata opetettavaa ainetta paremmin työelämän tarpeisiin.

Keväällä 2006 käydessämme opetussuunnitelmien kimppuun oli tilanne kuitenkin erilainen verrattuna edelliseen kevääseen. Nyt työtä tehtiin tiiminä, kaikki opettajat pystyivät antamaan panoksensa työhön ja talven aikana olimme saaneet kansallisen näyttöaineiston omaan perustutkintoomme. Työskentely tehtiin yhdessä toinen toistamme tukien. Ryhmällämme oli vetäjä, ajatuksia vaihdettiin ja haettiin tehtävälle laajempaa ja yhteistä näkemystä. Kesäloman alkaessa olivat kaikkien tarvittavien aineiden opetussuunnitelmat valmiina.

Keväällä 2007 työ vielä jatkuu joidenkin aineiden osalta. Tämä työskentely on ikuinen prosessi. Uudet tutkintonimikkeet ovat tulossa ja uusien opetussuunnitelmien kimppuun päästään tämän vuosikymmenen lopussa.

Koko kehittämistehtäväni työprosessi on ollut pitkä, mutta antoisa. Vaikka työhön ryhdyttiin nopeasti ja tarvetta tämänlaiselle kehittämistyölle oli, jäivät tavoitteiden miettiminen vähäiselle. Vasta kehittämistehtävän raportoinnissa mietin näitä asioista syvemmin.

Tämän hankkeen raportoinnin ja toteutuksen myötä olen kehittynyt opetus-suunnitelmien työstämisessä sekä kirjallisen työn tuottamisessa. Uudet haasteet odottavat ja elinikäinen oppiminen jatkuu uusissa koulutuksissa.

10 LÄHTEET

Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto 2000. Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet. Määräys 16/011/2000. Opetushallitus. Helsinki:Hakapaino.

Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto. Kansallinen ammattiosaamisen näyttöaineisto. Opetushallitus 2006.